

KOORGEL EIDE

uitgave van de afdeling bisdom Roermond van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
nummer 87

december 2010



INHOUDSOPGAVE:

- 1 Ten Geleide
- 3 Van het secretariaat
- 4 Pastoraal-liturgische bezorgdheid
- 5 Vanaf de orgelbank
- 6 De parochie en de auteurswet
- 10 Zoeken en vinden
- 12 Wat is de rol van het kind in de kerk?
- 13 Amateurkunstwijzer
- 14 De auteurswet: Hemel of Hel?
- 16 Even voorstellen:
Partners in de kerkmuziek
- 17 Toelichting bij de DO-UT-DES-
Muziekbladen
- 19 DO-UT-DES-Muziekbladen
- 23 Latijn in de kerk
- 25 Ruth uit Moab
- 28 Stichting Vrienden van Gregorius
- 29 In memoriam Willem Vogel
- 31 Activiteitenagenda
- 32 KGL-Bibliotheek-Nieuws
- 35 Jubilea

OMSLAG:

15e eeuwse afbeelding van een schrijver/kopist aan zijn werktafel.

Het thema in deze aflevering is dan ook: de auteurswet.

Wat mag wel en wat mag niet? Of is de huidige wet afgeschreven?



REDACTIE:

Aalm.Guido Grond
Ad Voesten
Marian Verstappen (secre)

E-mail:
koorgeleide@home.nl.

Postadres:
Postbus 470, 6040 AL Roermond

TEN GELEIDE

- * Dit derde en laatste nummer van Koorgeleide, het contact- en informatieblad voor allen die betrokken zijn bij de liturgische vieringen, verschijnt vanwege bijzondere omstandigheden wat later in de maand december.
- * De **ADVENTSPERIODE**. Een nieuw kerkelijk jaar is begonnen. Wij wensen u allen een goede kerkmuzikale en liturgische voorbereiding op de komst van het Kind Jezus toe.
- * Ook in dit nummer bekende artikelthema's, maar ook enkele bijzondere die wij u van harte aanbevelen ter lezing.
- * Een belangrijk item betreft de **AUTEURSRECHTEN**. Een artikel over 'De parochie en de auteurswet' en een artikel dat alle voor- en nadelen op een rijtje zet met als titel 'De auteurswet: Hemel of Hel?'
- * Aandacht wordt ook gevraagd voor de uitgave '**AMATEURKUNSTWIJZER**', verkrijgbaar bij Kunstfactor te Utrecht.
- * Wij starten in deze uitgave met het voorstellen van **ORGANISATIES EN BELANGENVERENIGINGEN** die werkzaam zijn in de Nederlandse geloofs-gemeenschappen. Een overzicht in alfabetische volgorde. Dit artikel wordt vervolgd.
- * In '**ZOEKEN EN VINDEN**' een overweging naar aanleiding van de kwestie over gezangen die geschikt zijn voor de liturgie.
'Goed blijven kijken wat zinvol is om te zingen, met respect voor zowel de tekst als de melodie'.
- * Vanuit een Lourdes ervaring een gedachte **OVER HET LATIJN IN DE KERK**: over de universele taal van de kerk.
- * Tenslotte weer enkele **DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN MET TOELICHTING**. Deze keer **ZESVOORSPLEN** voor de Geneefse Psalmen uit LD en GvL, gecomponeerd door Rob Peters. En voor de uitvaartliturgie een tweestemmige zetting van het lied '**DIE ONS IN 'T HART GESCHREVEN STAAN**' (ZJ 934).

- * De **UITERLIJKE DATUMVOOR HET INLEVEREN VAN KOPIJ** voor het eerste nummer in 2011 is **20 februari 2011** (bij voorkeur per email). Neemt u ter voorkoming van niet-plaatsing of inkorting vooraf contact op met een van de redactieleden. Bij voorbaat dank.
- * **DE REDACTIE VERZOEKT U VRIENDELIJK OM OOK DE KOORLEDEN MET DE INHOUD VAN DIT BLAD OP DE HOOGTE TE STELLEN:** Koorgeleide is immers een blad voor allen die in dienst staan van de liturgische vieringen. Een inspiratiebron voor de pastoor van de parochie bij zijn bezoek tijdens een koorrepetitie!
- * In deze tijd zijn veel koren bezig met het repeteren voor de kerstvieringen. Oude en nieuwe gezangen. Op weg van het donker naar het licht. De redactie wenst iedereen alvast een **Zalig Kerstfeest en een Gelukkig Nieuwjaar.**

De redactie

ZINGEN IS EEN BIJBELSE OPDRACHT

Als het goed is brengt de muziek, en in het bijzonder de kerkmuziek, mensen in beweging en brengt ze tot solidariteit met elkaar. Zingen is een Bijbelse opdracht: 'zingt voor de Heer', zegt de psalmist en daarna: 'Een nieuw gezang'. Om met het laatste te beginnen: we worden opgewekt nieuwe gezangen te zingen, niet alleen maar de oude. (...) Niet alleen maar de Deutsche Messe en het Panis Angelicus, om enkele topnummers uit de koortraditie te nemen.

'Zingt voor de Heer ...'. Zingen is geen hobby van u hier, zingen móet!

De lofzang van God moet gaande worden gehouden, want als wij Zijn lof zingen, betekent het dat wij ruimte willen maken voor Hem en Zijn koninkrijk. Dat wij de gewone dingen willen prijsgeven en durven loslaten en kiezen voor Zijn liefderijk en Zijn vrede."

Henk Jan van Ogterop, Muziek moet!

In: Doorgeven – Bulletin voor liturgie en kerkmuziek nr.4 (2009), blz. 15.

VAN HET SECRETARIAAT

In de vorige uitgave van Koorgeleide heb ik u bericht dat we gestart zijn met de uitvoering van het Beleidsplan 2010-2015. Prioriteit daarbij is het oprichten c.q. herstellen van dekenale structuren die het ons mogelijk maken de koren en hun dirigenten te bereiken. Dit betekent dat in de dekenaten waar (nog) koorkringen functioneren aan de koorkringbesturen ingevolge het bepaalde in artikel 18 van het diocesane Reglement voor de Koorkringen een kerkmuzikaal en liturgisch deskundige dient te worden toegevoegd, en in de dekenaten waar geen koorkring (meer) functioneert, door de deken een kerkmuzikaal en liturgisch deskundige wordt benoemd. We liggen goed op schema.

Thans zijn in onderstaande koorkringen c.q. dekenaten de volgende kerkmuzikaal en liturgisch deskundigen benoemd:

Koorkring Venray:	Dhr. Ad Voesten en mevr. R. Gardeniers.
Koorkring Horst:	Dhr. Jan Reijnders.
Koorkring Venlo-Tegelen:	Mevr. M. Maessen-Scherjon.
Koorkring Helden:	Dhr. Ad Voesten.
Koorkring Weert:	Z.E.H. H. Notermans en dhr. B. van Helvert.
Koorkring Roermond:	H.E.H. ing. R.N. Merkx en mevr. K. van de Wal.
Koorkring Thorn:	H.E.H. R. Maessen en dhr. D. Jansen.
Koorkring Echt:	Dhr. J. Gisberts en dhr. H. van Pol.
Koorkring voormalig dekenaat Susteren:	H.E.H.W. Geurts en mevr. I. Janssen-Widdershoven.
Koorkring Heythuysen:	Dhr. J.P. Steijvers en dhr. M. Francot.
Dekenaat Heerlen:	Z.E.H. drs. E. Smeets en dhr. J. Konieczny.

De map "In paradisum" met gezangen voor de uitvaartliturgie is in concept gereed. In de loop van 2011 zullen we contact opnemen met de dirigenten van de koren die de uitvaartdiensten verzorgen.

Tot het team vrijwilligers van de NSGV is toegetreden dhr. P. Peeters uit Beegden. Dhr. Peeters zal worden belast met het voeren van de financiële administratie. We wensen hem veel voldoening bij het verrichten van zijn werkzaamheden.

Caecilia Drieklank

Een hartelijk woord van dank aan alle parochiebesturen, kloosterorden en congregaties die met hun financiële steun in het kader van de actie Caecilia Drieklank ook in het jaar 2010 ons werk in het belang van de kerkmuziek weer mogelijk maken. Uw steun is daarbij onmisbaar!

Jacq. Hoorens, Secretaris.

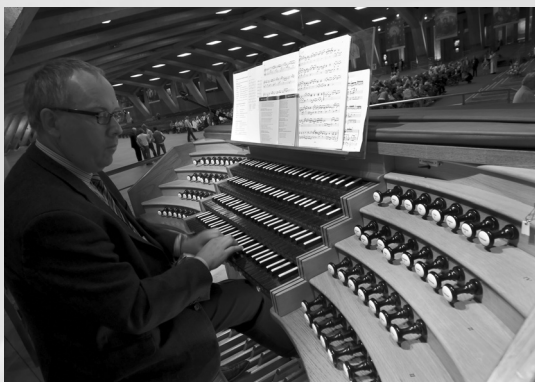
PASTORAAL-LITURGISCHE BEZORGDHEID OMTRENT DE TOEKOMST VAN DE KERKMUZIEK

De bezorgdheid omtrent de toekomst van de kerkmuziek leeft niet alleen in Nederland, behalve daar waar dirigenten, organisten en kerkkoren echt liturgisch hun functie vervullen in de eredienst. Daar waar de liturgie in alle opzichten leeft; waar kerkmuziek echt liturgie is. Waar het kerkkoor ook de motor is van de volkszang en waar de kerkmuziek liturgisch echt een evangelische boodschap is. Ook in de klankkleuren en teksten van deze tijd. Of zoals mij een r.-k.-docent in Berlijn, bij wie Fons de Munck (*Pueri Cantores*) en ondergetekende te gast waren, eens zei: 'Kerkmuziek is het derde sacrament!' Zijn echtgenote is namelijk een protestantse dominee. Daarvandaan 'derde'! Daarmee de belangrijkheid van de kerkmuziekfunctie uitdrukkelijk in de liturgie: 'als een sacrament'. In het Zwitserse tijdschrift 'Musik & Liturgie' (2006, nr.6) maakte Domkapellmeister Hans Eberhardt uit St. Gallen zich bezorgd over de toekomst van de kerkmuziek. Hij vraagt zich af: waarom tonen onze kerkmusici zo weinig interesse voor verdere vorming? Weten ze alles wat betreft liturgie en liturgische muziek? In veel arbeidsovereenkomsten tussen kerkmusici en kerkbesturen ontbreken bindende afspraken omtrent verplichte bijscholing, de samenwerking met het pastorale team, de verantwoordelijkheid voor de kerkmuzikale vorming van kinderen en jongeren, etc. Het is, volgens dirigent Eberhardt, van groot belang dat de parochiegemeenschap en de kerkmusici zich meer bewust worden van het grote belang van de kerkmuziek voor de parochiële liturgievieringen. Het was mij een eer om hem persoonlijk, zijn voortreffelijk liturgisch koor en organist onlangs tijdens het CEDAME-congres (16-18 sept jl.) in Sankt Gallen te mogen ontmoeten. De kerkmusici en de kerkkoren hebben een belangrijke evangelische boodschap te vervullen. De toekomst van de kerkmuziek is sterk afhankelijk van meer kerkmuzikaal-liturgisch bewustzijn bij de hogere en lagere kerkelijke overheden. Om het maar eens kort en krachtig uit te drukken: 'Als de kerkmuziek sterft, dan kun je de liturgie begraven.' "Kerkmuziek is liturgie," zo zei paus Paulus VI. Het bovenstaande zou allicht een onderwerp van gesprek mogen zijn tijdens bijeenkomsten van pastores, kerkbesturen en andere kerkmuziek verantwoordelijken. Het is in het belang van de kerkmuziek(-beoefening) voor nu en in de toekomst. Immers, de lofzang Gods dient gaande te worden gehouden.

Guido Grond

NB: zie ook bovenvermeld tijdschrift, het Gregoriusblad, nr. 2 (2008), blz. 30 en het reeds eerder vermelde Kaski-rapport.

VANAF DE ORGELBANK



In Lourdes

In de vorige Koorgeleide las ik het interessante relaas van Geert Moonen over zijn ervaringen met de orgels in Rome tijdens de bedevaart bij gelegenheid van het 450-jarig bestaan van ons bisdom. Ofschoon ik zelf nog niet in Rome ben geweest kan ik me bij de door hem beschreven staat van de orgels en het Italiaanse temperament van de koster wel iets voorstellen.

Zelf ben ik onlangs voor de tweede maal als organist mee gereisd met een grote groep pelgrims naar Lourdes. In de diverse kerken op de heiligdommen staan stuk voor stuk prachtige en prima onderhouden orgels. Ik was door de Limburgse Bedevaartstichting van te voren aangemeld als “organiste professionnel” en als de koster op het schema van de vieringen “Limbourg” zag staan kreeg je daardoor gemakkelijk toegang tot de instrumenten. Het jongste instrument, een drie-klaviers Formentelli-orgel, staat in de eveneens jongste kerk, de Bernadettekerk en is een fraaie reconstructie van een Frans barokorgel en het grootste instrument staat uiteraard in de ondergrondse Pius X-basiliek waarin plaats is voor 25.000 (!) gelovigen.

Als organist was voor mij een bijzonder moment toen ik bij mijn eerste reis zou spelen in de Basilique Supérieur, de hoogst gelegen kerk boven op de grot. Toen ik hijgend de kerk betrad (degene die in Lourdes is geweest, weet dat je daarvoor eerst flink wat trappen op moet) werd mij gezegd dat ik niet kon spelen op het grote Cavaillé-Coll-orgel, aangezien dat in restauratie was, ik moest spelen op het klein orgeltje voor in de kerk. Met een lichte teleurstelling (want ik dacht dat het een elektronisch orgel betrof) liep ik naar voren en werd volledig verrast door een Italiaans renaissance-orgel, een van de mooiste instrumenten waar ik ooit op gespeeld heb!

Laat me duidelijk zijn: je gaat niet naar Lourdes om er “de organist uit te hangen”, maar om de samenhang goed te begeleiden en de vieringen sfeervol op te luisteren. En bovenal ga je er als pelgrim heen en vooral op die wijze is “Lourdes” voor mij al twee keer een overrompelende ervaring geweest en is het waarlijk een plek “waar de hemel de aarde heeft aangeraakt!”

Sjef Streukens.

DE PAROCHIE EN DE AUTEURSWET

- Parochies worden bewust en onbewust met de auteurswet geconfronteerd.
- De bekendste organisaties die auteursrechtelijk werk beschermen zijn BUMA en STEMRA.
- De auteurswet is uitgebreid en ingewikkeld.
- Wat mag wel en wat mag niet?

Lees dit korte artikel met simpele en glasheldere antwoorden!

1. Gedacht vanuit de concrete activiteiten van parochies legt Marc Schaap in dit artikel uit of je met de auteurswet wordt geconfronteerd en wat je dan moet doen.
2. Daarnaast lees je een eenvoudige strategie: “De weg naar een legale koorbibliotheek”.

Omgang met de auteurswet door R.K.-parochiebesturen en koren

Parochies komen in aanraking met de auteurswet op het moment dat zij teksten en/of bladmuziek willen vermenigvuldigen/kopiëren. Onder bladmuziek wordt verstaan elke schriftelijke vastlegging van (teksten en) muzieknotatie zoals in lied- en koorbundels, (verzamel)partituren en koorpartituren van welke uitgever dan ook.

Hieronder volgt een beschrijving van de regeling op hoofdpunten die zich beperkt tot datgene waarmee parochies in de zin van de auteurswet worden geconfronteerd (o.a. afdrukken van teksten en/of muzieknotatie in liturgieboekjes; kopiëren van (koor-)partituren).

Voor een gedetailleerde beschrijving van de auteurswet en jurisprudentie zij verwezen naar www.cedar.nl. Voor specifieke vragen t.a.v. de koorpraktijk zij verwezen naar www.anniebank.nl.

Het illegaal vermenigvuldigen van auteursrechtelijk beschermd werk en/of officiële uitgaven is opgenomen in het wetboek van strafrecht en wordt derhalve gezien als een misdrijf.

Uitgangspunten

Vermenigvuldigen van auteursrechtelijk beschermd werk en/of officiële uitgaven is altijd verboden.

Als een tekstdichter of een componist langer dan 70 jaar geleden is overleden, vervalt het auteursrecht.

Belangrijk

Uitgevers vertegenwoordigen en beschermen de belangen van tekstdich-

ters en componisten. Tekstdichters en componisten krijgen een percentage van de opbrengsten van de verkoop van hun teksten/muziek van de uitgever. Het zogenaamde 'beeldrecht' (of 'portretrecht') berust bij de betreffende uitgever zelf: het 'beeld' is de zichtbare presentatie, de lay-out, van tekst en muziek op papier zoals de uitgever deze heeft 'gezet' en vormgegeven.

Kopiëren van officiële uitgaven is altijd verboden zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

De rechten op teksten en composities gelden tot 70 jaar na de dood van de betreffende tekstdichter en componist. Daarna gaan deze teksten en composities behoren tot het zogenaamde 'publiek domein'. Iedereen mag er vrijelijk over 'beschikken', d.w.z. het werk overschrijven vanuit de bron, uitgeven en uitvoeren. Kopiëren van een bestaande uitgave van een werk uit het publiek domein blijft verboden: de uitgave is namelijk eigendom van de uitgever. Niet alleen het 'beeld', maar ook eventuele toevoegingen, kritische noten, wijzigingen e.d. – voortvloeiend uit wetenschappelijk onderzoek – zijn bezit van de betreffende uitgever.

Als een werk niet meer wordt uitgegeven, dient men bij de oorspronkelijke uitgever schriftelijk toestemming te verkrijgen om het betreffende werk te mogen vermenigvuldigen.

Wat wel mag

Binnen de kerkmuren en ten dienste van liturgische vieringen in de breedste zin van het woord mag alle muziek worden uitgevoerd, omdat het recht van uitvoering (onder genoemde voorwaarde) jaarlijks wordt afgekocht door de R.K.-Kerk. Als de tekstdichter 70 jaar of langer geleden is overleden, mag de tekst worden overgeschreven.

Als de componist 70 jaar of langer geleden is overleden, mag de compositie worden overgeschreven vanuit de bron, de zogenaamde oertekst.

Wie auteursrechtelijk beschermde teksten en/of muzieknotatie toch wil afdrukken voor een eenmalige gelegenheid (b.v. in een liturgieboekje voor het naamfeest van de parochie) moet vooraf een schriftelijke toestemming hebben van de uitgever(s). Ook bij verleende toestemming geldt dat tekst en muzieknotatie moeten worden overgeschreven. Kopieert men toch, dan schendt men het zogenaamde 'beeldrecht' van de uitgever en begaat alsnog een overtreding.)

De uitgever Gooi en Sticht kent het zogenaamde 'legaal kopierecht'. Na schriftelijke toestemming van deze uitgever en na betaling van het verschuldigde bedrag mag men een afgesproken aantal kopieën maken van een bepaald lied/werk.

Daarbij dient de uitgever en de toestemming van de uitgever uitdrukkelijk vermeld te worden op elke kopie. Regel is daarbij dat men in het bezit is van minimaal één partituur en één koorpartituur.

Gooi en Sticht is daarmee – tot nu toe – de enige uitgever die daarmee het eigen beeldrecht heeft vrijgegeven. Dezelfde uitgever is onlangs overgegaan op een nieuwe werkwijze: het zogenaamde POD (Printing on demand). Men kan dan tegen betaling een of meerdere partituren downloaden vanuit de eigen computer.

Hardnekkige misverstanden

1. Misverstand: “Door een werk over te schrijven; iets in teksten of muzieknotatie te veranderen; meerdere wijzigingen door te voeren en zichzelf als bewerker te betitelen; de vermelding van de oorspronkelijke uitgever te verwijderen; unieke (partituur-) uitgavegegevens te verwijderen, wordt de compositie mijn eigendom en mag het gekopieerd worden.”

Een of meerdere van deze veranderingen leiden niet tot eigendomsoverdracht. Men is derhalve in overtreding en in sommige gevallen pleegt men daarenboven plagiaat.

2. Misverstand: “Het recht om te kopiëren is centraal afgekocht. Alle kopieën in de koorbibliotheek zijn daarom legaal; er hoeft geen bladmuziek te worden aangekocht...”

Alleen het uitvoeringsrecht is inderdaad afgekocht (zie boven). Een afkoopregeling om te mogen kopiëren zou het legaliseren van een misdrijf betekenen. Dat zal nooit gebeuren. Koren en andere uitvoerenden moeten altijd in het bezit

zijn van de officiële aangekochte bladmuziekuitgaven. Geen enkele uitvoerende mag van een kopie gebruik maken.

3. Misverstand: “Men kent de herkomst van een gekopieerde compositie niet. Men wil de compositie wel voor alle koorleden beschikbaar maken. Als de uitgever niet achterhaald kan worden, mag het gekopieerd worden...”

Het feit dat de oorspronkelijke uitgever niet te achterhalen is, is geen geldige reden om te mogen kopiëren. Als de herkomst onbekend blijft, kan men het betreffende werk niet gebruiken.

De weg naar een legale koorbibliotheek: een strategie

M.u.v. kopieën in de koorbibliotheek waar een schriftelijke toestemming voor is gegeven, zijn alle eventuele kopieën illegaal. Alle kopieën meteen weggooien en daarvoor in de plaats de officiële bladmuziek aanschaffen, lost het probleem in een keer op. Dat kan echter een dure operatie zijn. Alles weggooien en daarmee deels vleugellam raken door gebrek aan bladmuziek is geen aantrekkelijke oplossing. In een aantal fases kopieën vervangen voor originelen is dan de meest begaanbare weg.

De strategie

- Loop de hele muziekbibliotheek door en vernietig meteen wat feitelijk niet meer wordt gezongen;
- Loop de hele muziekbibliotheek door en bekijk wat regelmatig/vaak wordt

gezongen/uitgevoerd en koop dat meteen 'officieel';

- Vernietig alle eventueel andere aanwezige illegale kopieën, maar bewaar van elk werk één exemplaar om te voorkomen dat het betreffende werk als repertoire van het koor verloren gaat;
- Leg het probleem voor aan het kerkbestuur en spreek met de bestuurders een jaarlijks budget af ter vervanging van illegale kopieën en om de bibliotheek in de toekomst verder legaal aan te vullen met nieuw materiaal. Kerkbestuurders hebben er recht op om het probleem te kennen, aangezien zij als de verantwoordelijke bestuurders in een parochie daarop ook uiteindelijk aansprakelijk zijn;
- Als de herkomst van een kopie niet is af te lezen op de kopie, kan men de betreffende kopie opsturen naar uitgeverij Annie Bank. Deze uitgever is bereid om te trachten de herkomst van het werk te achterhalen onder de voorwaarde dat het betreffende werk dan wel wordt aangeschaft bij/via deze uitgever. Bij uitgeverij Annie Bank kunnen ook alle uitgaven van andere uitgevers – met name ook de meeste buitenlandse uitgevers – worden besteld. Als ook de uitgever zelf echter de herkomst niet meer kan achterhalen, dan kan men van de betreffende compositie geen gebruik meer maken.
- In parochiesamenwerkingsverbanden kan men overwegen of er een centrale muziekbibliotheek kan worden opgebouwd ten dienste van alle koren

binnen het samenwerkingsverband. Per koorsoort zou dan moeten worden geïnventariseerd welke werken in welke hoeveelheden moeten worden aangekocht. Met een goede afstemming kan voorkomen worden dat twee koren hetzelfde werk programmeren op dezelfde dag of het langdurig in studie nemen terwijl het andere koor het uit wil voeren. Composities (met name 'missen' en werken verbonden aan een bepaalde liturgische tijd) die regelmatig en gelijktijdig door beide koren worden uitgevoerd en vast op het studierooster staan van beide koren, dienen in voldoende hoeveelheden aanwezig te zijn. Minder vaak gezongen repertoire kan wel 'enkelvoudig', voor één koorgroep, worden aangeschaft. Abonnementen en boekwerken met achtergrondinformatie betreffende liturgie en kerkmuziek kunnen enkelvoudig worden aangekocht.

10-09-2007

Marc Schaap, Coördinator NSGV

ZOEKEN EN VINDEN

Wij zoeken U, als wij samen komen,
hopen dat Gij aanwezig zijt,
hopen dat het er eens van zal komen:
mensen in vrede vandaag en altijd.

Wij horen U in oude woorden,
hopen dat wij Uw stem verstaan,
hopen dat zij voor ons gaan verwoorden:
waarheid en leven, de bron van bestaan.

Wij breken brood en delen het samen,
hopen dat het wonder geschiedt,
hopen dat wij op hem gaan gelijken,
die ons dit teken als spijs achterliet.

Wij vragen U om behoud en zegen,
hopen dat Gij ons bidden verhoort,
hopen dat Gij ons adem zult geven:
geestkracht die mensen tot vrede bekoort.

(Henk Jongerius / English Hymnal)

In de nieuwe werkgroep Liturgische Zang ging er een discussie om die bij mij nog lang heeft nagesmeuld. Het ging over gezangen die geschikt zijn voor de liturgie. Daar kan heel wat over gezegd worden en dat is landelijk dan ook gebeurd. Nou is communicatie niet bepaald onze sterkste kant (we hebben meer met Communie en begrijpen niet altijd wat die twee met elkaar te maken zouden kunnen dan wel moeten hebben), waardoor die landelijke kwestie onder de noemer 'van dik hout zaagt men planken' gecategoriseerd kan worden. Maar er ligt, lijkt me, wel een heel brede kwestie onder...

Ik ben weer in Lourdes geweest, ondergedompeld in het bad van de liturgie aldaar. Het is en blijft buitengewoon knap hoe ze het daar aanpakken. Natuurlijk, de constellatie is anders: mensen kijken er minstens voor de tijd van hun verblijf met de neus in dezelfde (geloofs)richting. Nu even eens niet de gebruikelijke besognes en geen kranten en tv met misbruik, even niet, maar gewoon zingend en vierend je geloof beleven. Het mee-zing-vier-beleef-effect dat wij alleen kennen uit het voetbalstadion en van de carnavalszitting lukt daar in de liturgie, met tienduizenden in de twee maal daagse processies en de Internationale Mis, twee keer per week.

Natuurlijk, Lourdes heeft het voordeel in Frankrijk te liggen en is minder koud dan ons Hollands meer zuinige klimaat. Maar dat geldt ook voor een stuk 'savoir vivre' wat de liturgie betreft. Uit alle kelen klinkt er luid het 'Lauda Dominum' als het Sacrament wordt binnengedragen in de ondergrondse basiliek. Hetzelfde geldt voor het Gloria van de Mis: korte bondige refreintjes die je na een keer horen zo zingt en de algehele sfeer nodigt uit ook eens inderdaad flink een Gloria neer te zetten! Gods volk zingt zijn lof!

Daarmee zitten we eigenlijk in de discussie binnen de werkgroep. We kijken gauw en eenzijdig naar teksten, maar de muzikale verklanking heeft ook een eigen stem in het kapittel. Teksten moeten kloppen, zeggen we. Ja, maar wat als die tekst niet gedragen wordt door melodieën en dus niet van zijn plaats komt? Nooit tot 'klinken' komt? Missen we dan ook weer niet een stuk wezenlijk levendige liturgie? Ook dan blijft het woord woord, en wordt het nooit vlees en bloed.

Ik moest eraan denken toen we in Lourdes zelf onze eigen dienst hadden en buiten een processie langs trok. 'Hosanna! Hosanna! Hosanna Filio David!' en 'Lauda Deum tuum!' klonk luid van buiten. Wij waren net bezig aan het mooie lied 'Wij zoeken U als we samenkomen', met de vinger aan de regel in het boekje, want als je de tekst kwijtraakt vind je het nooit meer terug. 'Wij zoeken U'. Hem zoeken? Zaten we dan fout? Blijkbaar ging 'Hij' buiten langs. En dan ga je je verder ergeren. Wat nou in de liturgie 'Hopen dat Gij aanwezig zijt'? Dat is toch zoiets als naar het postkantoor gaan en vragen of ze er postzegels hebben? In een restaurant vragen of je er ook kunt eten? En wat een lap tekst! Ik begrijp wel dat het lied zich afvraagt of wij er zelf wel in slagen iets met Gods Woord te kunnen doen in het leven, maar is dat dan zo'n goede binnenkomer?

Dus weg met de lappen tekst! Totdat een student in de les tegen me zei: 'Goh, toch wel mooi, die Nederlandse psalmen (hij had net 'De Heer is voor wie Hem aanroept nabij' mooi gezongen). Je moet er even inkomen, maar wat een eenheid tussen tekst en melodie. Als je dit goed kunt zingen, dat is pure verkondiging. En erg mooi ...'.

Wat moeten we nou? In ieder geval de discussie nuanceren, blijkbaar. En goed blijven kijken wat zinvol is om te zingen, met respect voor zowel de tekst als de melodie. Hoe je dat in criteria zou moeten vastleggen, weet ik niet. Geen flauw idee, zelfs. Misschien moet je blijven zeggen: toets alles en behoud het goede. Of zelfs: als dit uit God komt en naar God toe gaat ... de rest verdwijnt vanzelf...

Ed Smeets

WAT IS DE ROL VAN HET KIND IN DE KERK

Mij werd gevraagd eens na te denken over wat de rol is van het kind in de kerk.

Toevallig hadden we net een vergadering gehad met de werkgroep Kind-Koor-Kerk waarin we spraken over de kinderen van het kinderkoor als de jongste vrijwilligers van de kerk! Een mooie en boeiende gedachte. Kinderen hebben altijd een rol gespeeld binnen de kerk, hetzij door het misdienen, ofwel het zingen in de liturgie door met name de jongenskoren, maar houdt het daarmee op? Vanaf de doop word je opgenomen in de kerk en ben je lid van de kerkgemeenschap. Maar wat bieden we de jonge kinderen in onze kerk eigenlijk?

Een mooie voorbereiding op het feest van de Eerste Communie? En dan nog het vormsel in groep 8?

Gelukkelijk zijn er in veel parochies gezinsmissen of vieringen waarbij een kinderwoorddienst actief is, zodat het kind zich welkom kan en mag blijven voelen. Het jongenskoor heeft bijna overal plaats gemaakt voor het kinderkoor.

Het belang van een enthousiast en goed kinderkoor in onze parochies is aanzienlijk. Niet alleen omdat het zo mooi is om kinderstemmen te horen zingen, (zingen is tenslotte 2x bidden) maar ook om te laten zien dat kinderen deel uitmaken van de parochiegemeenschap. Het kind dat zich aansluit bij het kinderkoor zal vertrouwd raken met

de rituelen van onze vieringen in de kerk en zal waarschijnlijk later uitgroeien tot een koorzanger.

Waarschijnlijk, want het is hier, bij het kinderkoor waar de basis wordt gelegd voor de betrokkenheid van het kinderkoorkind bij de kerk. Een dirigent kan de kinderkoorleden laten delen in de overtuiging dat God liefde is, dat Hij er altijd zal zijn voor alle kinderen. Als de dirigent aan het kinderkoor doorgeeft dat het een eer is om voor God te mogen zingen in de liturgie, zullen de kinderen dat ook zo ervaren. Als iets speciaals!

Heel speciaal is het ook om met het kinderkoor te zingen bij een doopfeest. De rituelen rondom de doop zijn mooi en de kinderkoorkinderen ervaren het als bijzonder dat dit kindje nu ook lid wordt van hun "club"!

We moeten serieus omgegaan met onze jongste vrijwilligers in de kerk. Dat kunnen we door middel van het inzetten van goed opgeleide dirigenten, die de kinderen mooi en goed leren zingen, maar die daarnaast de kinderen ook laten delen in hun geloof. Alleen op die manier kan de rol van het kind in de kerk sterker worden en groeien.

Dit blijft een belangrijk aandachtspunt wat niet genoeg benadrukt kan worden.

*Joke Halmans
Werkgroep Kind-Koor-Kerk*



Da Capo Project

In de volgende uitgave van Koorgeleide vindt u een uitgebreid verslag van de afsluiting van het Da Capo Project en de Grotedankjeweldag voor kinderkoren. Werkgroep Kind-Koor-Kerk

AMATEURKUNSTWIJZER



Kunstfactor is het landelijke sectorinstituut amateurkunst. Zij is gesprekspartner voor overheden, beleidsmakers en opinieformers en stimuleren het debat over de amateurkunst. Het is hun taak te adviseren, informeren, onderzoeken, initiëren en inspireren. Kunstfactor legt tevens verbindingen met tal van organisaties binnen en buiten de amateurkunst, nationaal en internationaal.

Elk jaar geeft Kunstfactor de “Amateurkunstwijzer” uit. Een handzaam en praktisch boekje waarin alle facetten van het opzetten en leiden van een amateurkunst organisatie beschreven staan. Vele zaken die van essentieel belang zijn voor besturen en artistiek leiders passeren de revue. Bijvoorbeeld juridische aspecten van een vereniging of stichting.

De organisatiestructuren, arbeidsrelaties en de fiscus. Maar ook de auteurswet, een onderwerp prominent aanwezig in deze aflevering van Koorgeleide. Artistiek en financieel beleid, publiciteit en ledenwerving. Scholing en samenwerking. U ziet, alle informatie die nodig is om een kunstorganisatie gezond te houden.

Het boekje is geschreven in een heldere taal over onderwerpen die vaak verre van helder zijn. Een “must have” voor een ieder die zich in het woud van de amateurkunst begeeft en een goede wandelgids zoekt.

De amateurkunstwijzer is jaarlijks te verkrijgen bij: Kunstfactor sectorinstituut amateurkunst. Kromme Nieuwegracht 66, 3500 AL Utrecht. 030 711 51 00. info@kunstfactor.nl, www.kunstfactor.nl

Ad Voesten

DE AUTEURSWET: HEMEL OF HEL?

Het was in de 17^e eeuw dat Gregorio Allegri zijn “Misere mei” (psalm 51) schreef voor de pauselijke Sixtijnse kapel. Het wonderbaarlijk mooie muziekwerk werd op Goede Vrijdag uitgevoerd en werd door Paus Urbanus VIII zo gekoesterd dat hij uitvoering buiten het Vaticaan verbood. Helaas voor hem kon de jonge 14-jarige Wolfgang Amadeus Mozart het werk in de 18^e eeuw, na één keer gehoord te hebben, uit zijn hoofd kopiëren. En werd het mede daardoor over de wereld verspreid.

In de renaissance en de baroktijd was het voor een componist een eer als zijn werk werd uitgevoerd. De compositie werd veelal in opdracht geschreven en betaald. Wat er daarna met de muziek gebeurde was nooit zeker. Vaak werd het door bezoekende collega componisten overgeschreven en meegenomen om elders weer tot klinken te worden gebracht.

Componisten leefden van opdrachten en uitvoeringen en niet van het aantal overgeschreven partituren. Componist zijn is een roeping een innerlijke drang en een heel slecht beroep!

Met de uitvinding en de verspreiding van de gedrukte muziek kreeg een componist een vergoeding per verkocht exemplaar. Zijn financiële positie kon daardoor aanzienlijk verbeteren. Echter door de komst van de tussenhandel had hij vaak

geen rechtstreekse invloed meer op zijn geesteskinderen. En de ogenschijnlijke verbetering werd menig componistenbeurs uiteindelijk toch fataal.

De auteurswet vindt zijn oorsprong in 1817. De huidige opzet dateert van 1912 maar is uiteraard met de tijd meegroeid. D.w.z. voortdurend aangepast aan inzichten en wet.

Toch blijkt steeds meer dat deze wet een strop om de nek van de uitvoerende kunstenaars is. Niet de kunst, de inspiratie, de emotie en geloofsbeleving spelen in deze wet de hoofdrol, nee het is het geld wat telt! De wet dekt namelijk elke mogelijkheid om vrij muziek te beoefenen af. Simpel gezegd, wat nu niet te koop is kan niet gezongen worden. Helaas. Want ik durf te beweren dat het grootste gedeelte van de muziek ooit uitgegeven, nu niet verkrijgbaar is.

Voor de kerkmuziek is het slachtoffer van de auteurswet. Als wij als kerkgemeenschap de kerkmuziek mee willen laten evangeliseren, dan zullen we dat moeten doen door de kerkmuzikale boodschap te verspreiden. Zoveel mogelijk mensen laten genieten van de kerkmuziek. Tekst en muziek beschikbaar maken voor zoveel mogelijk mensen. Dat is de boodschap van ons geloof. Helaas staat die boodschap haaks op de auteurswet.

Elke verspreiding, anders dan gekocht, van gedrukte tekst of muziek is namelijk verboden. Elke klinkende uitvoering moet worden betaald. (Overigens wordt dat collectief voor u geregeld door de NSGV en kerkprovincie.) Elk door u gemaakt misboekje is illegaal en maakt van u een crimineel. Om onze schat aan teksten, liederen en kerkmuziek beschikbaar te maken voor het meezingende en bid-dende kerkvolk is een kapitale investering nodig die niet van deze tijd is. Blijft over de luisterende kerk want meelesen en bidden is te duur.

Er is nog een ander aspect waardoor de auteurswet een probleem is geworden. De moderne tijd heeft ons uitvindingen gegeven die ons toestaan met één druk op de knop het geschrevene of gehoorde te vermenigvuldigen. Van jongs af aan leren we hoe we dit het beste kunnen doen. Deze media zijn vrijelijk en legaal beschikbaar en in ieder huis in veelvoud te vinden.

We zijn allemaal bedreven in het omgaan met deze apparaten en worden door de overheid en commerciële handel zelfs verplicht ze te gebruiken. Digitaal is de opgelegde, maar o zo kwetsbare toekomst!

Er is waarschijnlijk nooit aan Gregorio Allegri, de componist van het wonder-mooie “Miserere mei” gevraagd of hij het fijn zou vinden als zijn muziek op vele plaatsen gezongen zou worden.

Na de geboorte van zijn geesteskind werd het hem door anderen afgenomen. Ik kan me ook niet voorstellen dat hij dit werk geschreven heeft met in zijn achterhoofd de gedachte dat hij er financieel beter van zou gaan worden. Componist zijn is een roeping. In deze tijd lijkt hij vaak een roepende in de woestijn!

Ad Voesten

GEROEPEN TOT HET DIENSTWERK AAN DE HEER

Allen zijn wij geroepen actief deel te nemen aan de liturgische viering in woord en gezang. Samen lof en eer te brengen aan God, onze Schepper en Vader, en het Evangelie daadwerkelijk gestalte te geven in onze (geloofs)gemeenschap.

EVEN VOORSTELLEN

Organisaties en belangenverenigingen die werkzaam zijn in de Nederlandse geloofsge-meenschappen.

Op 26 februari 2010 vond een ontmoeting plaats tussen **“partners in de kerkmuziek”**.

Een ronde tafel gesprek met organisaties die actief zijn in de kerkmuziek.

In dit eerste artikel stellen wij u alvast voor aan een aantal deelnemers zodat u een overzicht krijgt van de betrokkenheid van velen bij de kerkmuziek in onze tijd.

Het overzicht is in Alfabetische volgorde.

I. Amici Cantus Gregoriani

Gregoriaans is de oudste en één van de meest fascinerende vormen van liturgische muziek in het Westen. Het vrije ritme, de eenstemmigheid zonder instrumentale begeleiding en de bijzondere melodieën geven deze zang haar eigen, kenmerkende karakter.

De Amici Cantus Gregoriani (ACG), “vrienden van de gregoriaanse zang”, willen zoveel mogelijk mensen voor deze prachtige muziek enthousiasmeren.

Activiteiten zijn;

- Schola
- Academie
- Cursussen
- Tijdschrift voor Gregoriaans

Contact: www.acg.nu

2. Code-X Music

Code is een afkorting van community development. Woordspeling Codex, het kerkelijk wetboek. Ze heeft een afdeling Code-X International en een afdeling Code-X Music (Voortgekomen uit het in 2004 wegbezuinigde landelijke steunpunt jongerenkoren van het katholieke jeugd- en jongerenwerk).

Het doel van deze organisatie is, het ondersteunen van kinder-, jeugd- en middenkoren, vooral in de rooms-katholieke parochies, maar ook koren van de PKN (Protestantse Kerk Nederland) zijn lid. (ca. 25%). Activiteiten zijn;

- Webcommunity
- Webwinkel
- Organiseren van festivals, zangdagen en symposia.
- Groot project in bisdom Parimaribo Suriname, het oprichten van jeugd- en jongerenkoren, een koorschool en een kathedraalkoor. Daarnaast een contract met IOL (Opleiding voor muziekleraren) om de moa opleiding op te krikken tot een bachelor opleiding.

Contact: www.code-music.nl

Postbus 101, 4100 AC Culemborg. 0345-518731. info@code-music.nl

wordt vervolgd

TOELICHTING

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de diocesane Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: “ik geef opdat jij zult geven”.

Getransponeerd naar onze intentie betekent dit zoveel als: wij als diocesane NSGV bieden U deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van zult maken en dit wellicht zult honoreren met

een bijdrage ter bestrijding van de onkosten.

U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten. Vriendelijk verzoek: Wilt U wel ons secretariaat hiervan met een briefkaart op de hoogte stellen!

Voor gebruik buiten het bisdom is schriftelijke aanvraag om legale kopieën à € 0,25 per blad te verkrijgen verplicht.

Alle composities zijn copyright van het eigen fonds USC-Strassbourg/NSGV-Roermond, tenzij anders vermeld.

Deze zes voorspelen zijn onderdeel van een volledige reeks van 124 orgelvoorspelen voor de 150 Geneefse Psalmen (enkele gebruiken dezelfde melodie). Deze 16-eeuwse melodieën worden vooral in de Protestantse kerk veel gezongen, maar een klein aantal is ook in de Katholieke kerk in gebruik. Zo staan de melodieën van de zes psalmen, die hier geselecteerd zijn, afgedrukt in Laus Deo en Gezangen voor Liturgie. De meeste psalmbundels, die in de Protestantse kerk gebruikt worden, gaan uit van een neo-barokke of romantiserende stijl. Als componist was het een uitdaging om terug te gaan naar de 16-eeuwse basis van de melodieën, en deze te zetten in streng-contrapuntische vormen. Moderne klanken worden daarbij niet geschuwd; het is per slot van rekening een “psalmenboek voor de 21e eeuw”!

De volledige bundel is te bestellen bij de auteur: robpeters@home.nl

Een korte toelichting op de zes voorspelen:

- Psalm 65 en 72: “De stilte zingt U toe, o Here” of “Geef, Heer, de koning uwe rechten”.

Een streng-canonische fuga. Ingetogen achtvoets-registratie, eventueel met de bas in het pedaal.

- Psalm 91, 98 en 118: “Wie in de schaduw Gods mag wonen”, “Zingt een nieuw lied voor God, de Here” of “Laat ieder ‘s Heren goedheid prijzen”.

Een fuga in de vergroting. Manualiter, met klein mixturenplenum (zonder prestant 8', maar met bourdon 16').

- - Psalm 117: “Looft, alle volken, looft den Heer.”

Nog een fuga in de vergroting, met contra-subject. Zoals bovenstaand, maar kan ook als trio voor 2 manualen en pedaal gespeeld worden.

- Psalm 119: “Een smekeling, zo kom ik tot uw troon”.
Eenvoudige dubbelfuga. Manualiter, met een zachte, maar heldere fluiten-registratie. De bas eventueel op een apart klavier met 16’.
- Psalm 134: “Gij dienaars aan den Heer gewijd”, bekender nog als “Vernieuw Gij mij, o eeuwig Licht”.
Dubbelsong in de omkering en vergroting. Prestanten-registratie, met de bas in het pedaal.
- Psalm 150: “Looft God, looft Hem overal.”
Dubbelsong in de vergroting. Krachtige registratie, met tongwerken. Bas in het pedaal (16’), maar geoefende spelers kunnen het proberen met de bovenstemmen op 2 manualen en dubbelpedaal (op 8’-voetsbasis).

Rob Peters

DIE ONS IN ‘T HART GESCHREVEN STAAN

Tekst: Sytse de Vries; melodie: Jos Bielen.

“In de begrafenisliturgie, bij de absoute, staat er in één van de tekstmogelijkheden ‘nu wij woorden zoeken om voor elkaar een troost te zijn’. Daar gaat dit lied over. Kijkt maar naar de tweede strofe. Als parochiegemeenschap is het belangrijk dat wij volgend signaal uitzenden naar een bedroefde familie: “Je staat er niet alleen voor: wij zijn er ook en God is er ook om je droefheid te delen en mee te helpen dragen”. Kijk, we nemen de droefheid niet weg, we verbergen ze ook niet (want het is normaal dat mensen droefig zijn). Maar als christenmedemens helpen we de droefheid dragen en verwijzen naar God die dat ook wil doen voor zijn mensen. Vandaar dat de melodie ook positief en zelfs een beetje opgewekt mag klinken”. Aldus de componist Jos Bielen (* 1967), norbertijn van de abdij Averbode, in: Liedcommentaar van het Vlaams Centrum Liturgische Muziek (VCLM), Herestraat 53, 3000 Leuven (België). Wij danken Jos Bielen en de Uitgeverij Meinema (d.d. 22 juni 2010) van harte voor hun toestemming om deze tweestemmige zetting die de componist voor ondergetekende in april 2004 schreef als DO-UT-DES-Muziekblad te publiceren.

De 1^{ste} versie in: Zingt Jubilate (2006), nr.934; Jos Bielen en Ignace Thevelein, Wieg hen in jouw eeuwigheid. Lieder voor avondwake en uitvaart. Uitgave: Altiora Averbode, 2003, blz.33. Hierbij is ook een bundel orgelbegeleidingen verschenen bij dezelfde uitgeverij, Abdijstraat 1, 3217 Averbode (België).

Guido Grond

ZES VOORSPLEN (VOOR DE GENEEFSE PSALMEN UIT LD EN GVL)

PSALM 65 EN 72

M.: Rob Peters



PSALM 91, 98 EN 118

M.: Rob Peters



PSALM 117

M.: Rob Peters

Two systems of musical notation for Psalm 117. Each system consists of a treble and bass staff joined by a brace. The key signature has two sharps (F# and C#). The first system shows a melody in the treble staff with a whole rest at the beginning, followed by eighth and quarter notes, and a bass line of quarter and eighth notes. The second system continues the melody with a long phrase of eighth notes in the treble and a bass line of quarter notes, ending with a double bar line.

PSALM 119

M.: Rob Peters

Two systems of musical notation for Psalm 119. Each system consists of a treble and bass staff joined by a brace. The key signature has one flat (Bb). The first system features a treble staff with a melody of quarter and eighth notes, some with ties, and a bass staff with a melody of quarter and eighth notes. The second system continues the melody with a long phrase of eighth notes in the treble and a bass line of quarter notes, ending with a double bar line.

PSALM 134

M.: Rob Peters



PSALM 150

M.: Rob Peters

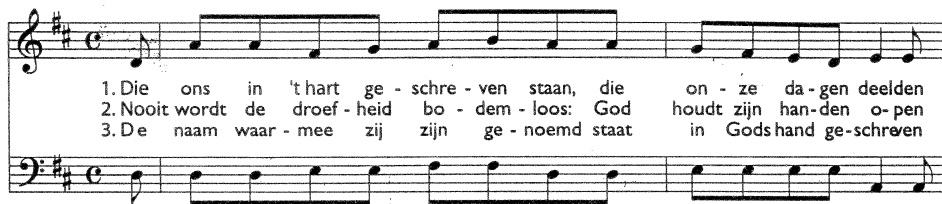


Valkenburg, maart-augustus 2010

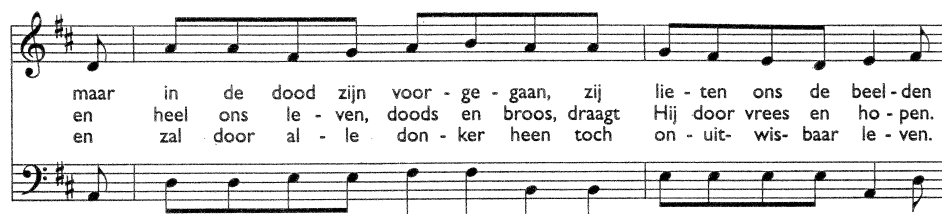
DIE ONS IN 'T HART GESCHREVEN STAAN

T.: Sytse de Vries

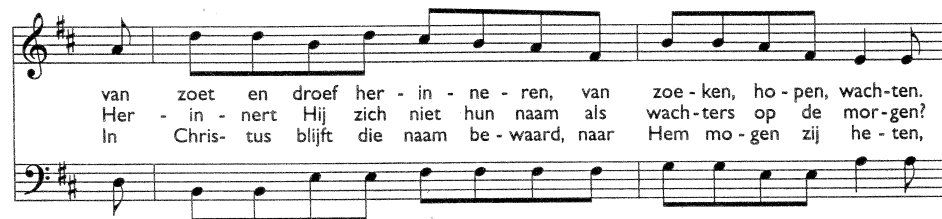
M.: Jos Bielen



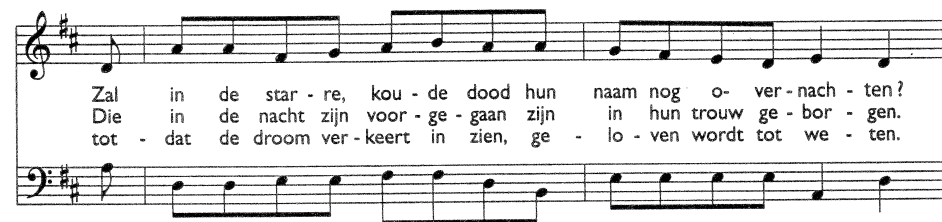
1. Die ons in 't hart ge - schre - ven staan, die on - ze da - gen deelden
2. Nooit wordt de droef - heid bo - dem - loos: God houdt zijn han - den o - pen
3. De naam waar - mee zij zijn ge - noemd staat in Gods hand ge - schre - ven



maar in de dood zijn voor - ge - gaan, zij lie - ten ons de beel - den
en heel ons le - ven, doods en broos, draagt Hij door vrees en ho - pen.
en zal door al - le don - ker heen toch on - uit - wis - baar le - ven.



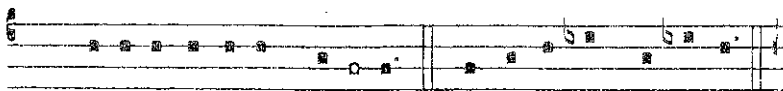
van zoet en droef her - in - ne - ren, van zoe - ken, ho - pen, wach - ten.
Her - in - nert Hij zich niet hun naam als wach - ters op de mor - gen?
In Chris - tus blijft die naam be - waard, naar Hem mo - gen zij he - ten,



Zal in de star - re, kou - de dood hun naam nog o - ver - nach - ten?
Die in de nacht zijn voor - ge - gaan zijn in hun trouw ge - bor - gen.
tot - dat de droom ver - keert in zien, ge - lo - ven wordt tot we - ten.

LATIJN IN DE KERK

Psalmus 88



¶. 1 Mi-se-ri-córdi- as Dómi-ni ¶. In æ- ténum cantá-bo.

In september 2010 ontmoette ik een dame uit Noord Nederland in Lourdes. Tijdens het eten kwam het gesprek op de huidige liturgie in de kerk. Mijn tafeldame stelde dat Paus Benedictus de klok had terug gedraaid door Latijn weer een belangrijke rol in de kerk te geven. Zij vroeg me hoe ik daar over dacht.

Allereerst zei ik haar dat ik het Latijn een mooie taal vind en dat ik vervolgens zou proberen om haar uit te leggen hoe ik over Latijn in de kerk denk.

De paus heeft niet het Latijn opnieuw ingevoerd, maar wij Nederlanders hebben de conclusies van het Tweede Vaticaanse Concilie enigszins naar onze hand gezet door te doen alsof het Latijn met dat concilie helemaal tot verleden tijd is verklaard. Het Latijn is echter steeds de liturgische taal van de kerk gebleven, de volkstaal is slechts in de liturgie toegelaten en kan dus naast het Latijn gebruikt worden.

Natuurlijk zie ik ook wel in dat de praktijk in Nederland heel anders heeft uitgepakt dan dat het concilie bedoeld heeft, maar dat hoeft in mijn ogen niet te betekenen dat we daarin moeten berusten.

Het Latijn is voor mij de universele taal van de kerk, een taal waarmee we op heel veel plaatsen binnen de kerk in de gehele wereld terecht kunnen tijdens liturgische vieringen. Wat is een viering zonder zang? Als we feest vieren zingen we toch ook een feestlied? Het woord eucharistieviering houdt het werkwoord 'vieren' in en het woord eucharistie heeft een Griekse oorsprong die 'dankzeggen' betekent. Die combinatie van vieren en dankzeggen kan gewoonweg niet zonder zang. Als iemand blij is of zich goed voelt, dan hoor je zo iemand wel vaker in zich zelf neuriën of zingen, dat is een heel natuurlijke reactie.

De mensen in de eerste eeuwen van het Christendom deden dat natuurlijk ook, ze zongen hun blijdschap om de verrezen Heer tijdens gebedsvieringen en de eucharistie uit in gezangen die nauw verbonden zijn met de boeken van Mozes, met de Profeten en de Geschriften. Daarbij nemen de psalmen, die een poëtische neerslag zijn van al die boeken, een belangrijke plaats in. Die verbinding met bijbelteksten uit het Oude en Nieuwe Testament geeft gregoriaanse gezangen, die eeuwenoude Latijnse en liturgische teksten op toon zetten, een belangrijke extra dimensie naast de welluidendheid van het Latijn.

In die gregoriaanse, Latijnse, gezangen word ik, en naar ik aanneem vele anderen met mij, vaak getroffen door het wonderlijk samengaan van woorden en tonen. Veel mensen vinden dat Latijnse gezangen een mysterieuze sfeer oproepen. Dat vind ik niet vreemd, tenslotte wordt tijdens de eucharistieviering het mysterium gevierd, het heilig geheim. Die mysterieuze sfeer kan ons helpen in ons streven om God in de liturgie te ontmoeten, om ons te verenigen met God. Met behulp van Latijnse gezangen is het voor mij veel gemakkelijker om los te komen van alledaagse aardse zaken, om me meer tussen hemel en aarde te voelen.

Aan het eind van mijn betoog vertelde ik mijn tafeldame dat een gezongen liturgieviering in het Latijn ook een gevoel van verbroedering kan oproepen. Door met mensen uit andere landen samen te zingen in een universele taal overbrug je afstanden en taalmoeilijkheden, je bevordert daarmee een saamhorigheidsgevoel, je creëert een band tussen mensen. In het zingen van het Kyrië, Gloria, Credo, Sanctus, Pater Noster en Agnus Dei, zelfs bij het zingen van acclamaties, voel ik me verbonden met de hele Kerk uit het heden, verleden en toekomst.

Dat gevoel, dat ik heel sterk had tijdens de internationale vieringen in Lourdes, zou ik binnen de Nederlandse kerk wel wat vaker willen hebben: dat we, wereldwijd samen zingend in één taal, gericht zijn op een mysterie dat alle begrip te boven gaat.

Cyriel Tonnaer

HET KOOR ALS GEDELEGEERDE VAN DE VIERENDE GEMEENSCHAP

In het Duitse tijdschrift voor katholieke kerkgemeenschap 'Musica Sacra' (nov./dec. 2009 blz.343) lazen wij het volgende:

“Wij zingen allereerste ter ere van God. Niet op de eerste plaats voor de dirigent, de gemeenschap of uit plezier. Natuurlijk speelt dat ook een rol. Het is een dienst in en aan de liturgie, d.w.z. het kerkkoor is de drager van de liturgie in de hem toekomende delen van de eredienst. Het koor is een deel van de gemeenschap en kan quasi als gedelegeerde van die gemeenschap de lof Gods nog beter plaatsvervangend voor haar present stellen en vertolken. Ook wanneer het koor zingt is de gemeenschap zo goed als deelgenoot. Het kerkkoor is namelijk geen ‘zangvereniging’ maar in de liturgische dienst mede geïntegreerd tot lof en eer van God en tot opbouw van een levende gemeenschap. Ik geloof dat men zo uiteindelijk de koorzangers (m/v) kan motiveren en inspireren. In deze zin beginnen wij elke repetitie met een gebed om onze eredienstvaardigheid in ons doen te integreren.”

Aldus Bernhard Zülke.

RITA JANSSEN UIT MAASBREE EN RUTH UIT MOAB

Op 24 juni jl. slaagde Rita Janssen uit Maasbree voor de opleiding Kerkmusicus III bij KREATO te Thorn met als eindschrijftie liturgie, hymnologie en Bijbelkennis over 'Uw God is mijn God' (Ruth I, 16).

Namens de diocesane afdeling van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging hield ondergetekende op 19 juli jl. de volgende felicitatietoespraak:

Beste mevrouw Rita Janssen, geachte aanwezigen.



'Uw God is mijn God'

(Ruth I, 16)

Kerkmusicus III-orgel
Leerjaar III
Eindschrijftie liturgie, hymnologie en Bijbelkennis
Rita Janssen

Naar aanleiding van het behalen van het diploma Kerkmusicus III-orgel en de eindschrijftie liturgie, hymnologie en Bijbelkennis over die bijzondere Bijbelse vrouw Ruth - Ruth betekent vriendin - een: hartelijk proficiat namens het bestuur van de diocesane NSGV.

In uw scriptie 'Uw God is mijn God' (Ruth I, 16) hebt U dit korte Bijbelboek - bestaande uit vier hoofdstukken en te vinden direct na het Hooglied - voor ons allen in de picture gezet. Want in mijn eigen exegetische opleiding is er niet of nauwelijks aandacht aan deze allochtoon besteed en in bepaalde kerkelijke documenten, zoals de Catechismus van de Katholieke Kerk geen woord over haar, maar wel over Esther en Judit, en U heeft mij nieuwsgierig gemaakt. Wel komt in onze verre familie deze naam Ruth voor. Een nicht van mijn moeder, woonachtig in Keulen, en in die zin heb ik al heel vroeg van deze naam gehoord! Maar daar is het toen bij gebleven.

Ik hoop dat deze Bijbelse vrouw ons aller 'vriendin' is geworden en dat wij ons wat meer verdiepen in Ruth, wat zij ook in onze

tijd voor ons kan betekenen en welke boodschap zij voor ons allen heeft. O.a. de gastvrijheid die zij genoot als vreemdeling, als allochtoon; en de vriendschap en trouw die schoonmoeder Naomi van haar genoot en die met alle geweld met haar terug gaat naar Bethlehem, waar wel weer brood op de plank is, daar in dat Broodhuis. Zij hoeft niet meer naar een vreemd veld te gaan om met zoveel andere mensen achter de maaiers aren te lezen.

Ruth, de moabitische, was een buitenlandse, een asielzoekster avant la lettre, een vreemdelinge! Zij was geen lid van het volk Gods. En zij trouwt met Boaz, haar lossers (= een verre graad van bloedverwantschap), een rijk man met zoveel aanzien. Hij had haar de ruimte gegeven om niet alleen achter, maar ook tussen en rondom naar aren te zoeken. Meer te zijn dan arenlezer achter de maaiers.

Ruth ondervindt gastvrijheid in een voor haar vreemde omgeving. Twee bijzondere mensen ontmoeten wij hier die allebei gewoon waren voor een ander 'iets bijzonders' te doen in de zin van 'meer dan het gewone': eerst Ruth voor Naomi, en daarop (of daarom) Boaz op zijn beurt voor Ruth. Voor de laatste twee: intense naastenliefde, dat wel op het eind moet uitlopen op een heuse huwelijksliefde. Gods hand rust op hun schouders. Hij is onder hen aanwezig als leidende kracht.

Het is de moeite waard om deze migrantengeschiedenis in het boek Ruth te lezen. De vreemdelinge die uiteindelijk aanvaard werd bij het joodse volk. Zij zou de overgrootmoeder van de latere koning David worden en daardoor één van de stammoeders van Jezus, de Messias.

Ruth wordt moeder van Obed, de dienende, en komt zo voor in de geslachtslijst van Jezus (vgl. Mt. 1,5).

Tenslotte: niet voor niets zijn er - zoals blijkt uit uw en ander onderzoek - heel wat liederen over Ruth en haar vriendenkring geschreven. De boodschap van haar op verhoogde toon: "Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God" (Ruth 1).

Moge ook Ruth ons vergezellen, in die zin, dat wij kennis nemen van de geschiedenis, levenswijze en boodschap van Ruth. Want dat is ook de naamsbetekenis van Ruth: gezellin te zijn en vriendin.

Het verhaal leert ons God kennen, niet door middel van allerlei wonderbaarlijke ingrepen, maar via mensen: in wat ze doen, zeggen en ervaren. En dat God zicht-

baar wordt waar mensen grensverleggend bezig zijn: daar waar 'het vreemde' niet afgewezen wordt, maar een plek krijgt in hun bestaan.

Nogmaals: beste mevrouw Rita, van harte proficiat En u allen bedankt voor uw aandacht. Hierbij overhandig ik U nu de oorkonde van de NSGV met de wens: 'Cantate Domino canticum novum' - 'Zingt en speelt voor de Heer van ganser harte' vanuit de opdracht "Evangelisare per musicam sacram" met onze vriendin Ruth als inspiratrice.

Guido Grond

Door haar scriptie werd ik nog meer op het spoor gezet naar literatuur over deze bijzondere vrouw Ruth. Ter aanvulling de volgende publicaties:

- Dr. K.A.D. Smelik, Verklaring van de Hebreeuwse Bijbel Ruth. Commentaar voor Bijbelstudie, onderwijs en prediking. Een bijzonder inspirerend boek waarin gedetailleerde wetenschappelijke discussie en vaktaal worden vermeden. Er wordt veel aandacht geschonken aan de literaire techniek en de theologische relevantie van de tekst. In dit kader worden - indien mogelijk - ook verbanden met o.a. het Nieuwe Testament en de Rabbijnse literatuur zichtbaar. Uitgave: Kok-Kampen, 2000. Antiquariaat: Wever van Wijnen BV, Franeker (Prijs: € 3,00; 174 blz.)
- Dr. J.A. Loader, Ruth. Een praktische Bijbelverklaring. Tekst en toelichting. Een Bijbelverklaring voor iedereen die geïnteresseerd is in de tekst en de betekenis van de Bijbel. Een goede gids bij persoonlijke Bijbelstudie of in groepsverband en voor hen die beroepsmatig aan Bijbeluitleg doen. Overigens is dit korte boek Ruth volgens Goethe het mooiste verhaal dat wij in de Bijbel vinden, aldus de inleiding. Uitgave: - idem -, Antiquariaat: - idem - (Prijs: € 7,00; 102 blz.)
- Gillis Gerleman, Ruth - Das Hohelied. Biblischer Kommentar Altes Testament, Band XVIII. Neukirchener Verlag des Erziehungsvereins Neukirchen-Vluyn, 1965. In deze boeiende uitgave wordt het boek Ruth meer dan als een novelle besproken. Zij is een onmisbaar Bijbels commentaar voor exegeten. Antiquariaat: - idem - (Prijs: € 13,00).

G.G.

STICHTING VRIENDEN VAN GREGORIUS

EEN WARM HART VOOR KATHOLIEKE KERKMUZIEK?

“Zolang wij ademhalen schept Gij in ons de kracht om zingend te vertalen waartoe wij zijn gedacht.”

(Sytze de Vries)



Deze stichting, een particulier initiatief, is opgericht in het jaar 2003 bij de viering van 125-jaar NSGV op initiatief van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, met als doel de ondersteuning en ontwikkeling van katholieke kerkmuziek in de ruimste zin van het woord binnen de Nederlandse kerkprovincie.

Immers, voor de Organisatie wordt het steeds moeilijker uit overheidsbronnen subsidies te verkrijgen.

De stichting 'Vrienden van Gregorius' ondersteunt:

- * de NSGV, die zich bezighoudt met de bevordering en bewaking van de studie en de beoefening van de liturgische muziek ten behoeve van de R.K. kerk in Nederland.
- * de door de NSGV geïnitieerde bijzondere leerstoel 'Muziek en Christendom' aan de Universiteit van Tilburg.

In het comité van aanbeveling zitten o.a. Mgr.dr.A.Kurris, Prof. dr. G.Lukken en Prof. dr.Y.Nissen. Draagt u de katholieke kerkmuziek een warm hart toe? Maak dan een financiële bijdrage over op rekeningnummer 48.44.70.922 t.n.v. Stichting Vrienden van Gregorius te Posterholt. Een uitgebreide folder is aldaar verkrijgbaar: Raadhuisstraat 4, 6061 EA Posterholt. Voor nadere informatie: drs. G.Kock, voorzitter, Bachlaan 33, 5384 BL Heesch - tel. 0412-453987.

Overigens ontvingen wij op 1 oktober jl. een bericht van deze stichting waarin ze de diocesane afdeling Roermond van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging een aanzienlijke financiële bijdrage doen toekomen ten behoeve van de diocesane activiteiten op het gebied van het Gregoriaans.

Met grote dank onzerzijds aan deze stichting en de weldoeners.

IN MEMORIAM: WILLEM VOGEL

DE NESTOR VAN DE NEDERLANDSE OECUMENISCHE KERKMUZIEK

Op donderdag 7 oktober jl. is de bekende kerkmusicus en organist Willem Vogel op 90-jarige leeftijd overleden.

Hij werd op 2 mei 1920 te Amsterdam geboren. De familie verhuisde naar Weesp en daar kreeg hij zijn eerste muziekonderricht.

Johan Schafstall, organist en directeur van de R.K. Kerk aldaar, werd zijn eerste muzikleraar. De vakstudie deed hij bij Albert de Klerk (orgel), Jan Koetsier (compositie) en Jaap Spaanderman (koördirectie).



Oude kerk te Amsterdam waar Willem Vogel gedurende vele jaren als kerkmusicus werkzaam was.

Ook studeerde hij aan de Nederlandse Beiaardschool te Amersfoort. Op 19-jarige leeftijd begon hij zijn organistenloopbaan te Amstelveen, en in 2002 beëindigde hij deze als vaste organist van de Oude kerk in Amsterdam. (Zie: www.hetorgel.nl/2005)

Zo schreef de redactie religie & filosofie in Trouw (09-1010):“(Hij) stond vooral bekend als nestor van de protestantse liturgische kerkmuziek in Nederland. Na de Tweede Wereldoorlog zorgde hij samen met dichter en theoloog Willem Barnard, Tim Overbosch en musicus Frits Mehrrens, voor een vernieuwing in de protestantse kerkmuziek. (...) Hoewel hij een vernieuwer was, heeft Vogel zich nooit gewaagd aan modieuze experimentele kerkmuziek. Hij koos bewust voor het maken van muziek die goed te zingen is en begrijpelijk is voor de toehoorders.”

“Zoals het geloof en de kerk bij Willem Vogel naar eigen zeggen ‘gewoon zijn ingebakken’, blijven zijn melodieën dat in de diensten.” (Anniek van den Brand, in: P.S. Willem Vogel, in Trouw 11-10-10.)

“Zo zijn ons zeer zeker bekend de ‘Evangelie motetten’ als aanvulling op de zondagse Evangelielezing en om deze te helpen verstaanbaar te maken.” Van zijn hand is een omvangrijke kerkelijke gebruiksmuziek, zowel voor koor als voor orgel. In het ‘Liedboek voor de Kerken’ (1973) vinden wij niet minder dan 20 gezangen waarvoor hij de melodieën schreef, te weten de nrs. 5, 27, 36, 41, 53, 58, 74, 76, 85, 100, 103, 106, 113, 155, 233, 252, 301, 309, 339 en 350.

Heel bekend zijn de liederen: ‘Wij moeten Gode zingen’ (301)(GVL 656) en ‘Wat zijn de goede vruchten’ (252) (LD 850 en ZJ 431). En niet te vergeten de 8 bundels ‘Zingend Geloven’ die naast het Liedboek voor de Kerken gezongen kunnen worden, bestaande uit eenstemmige en meerstemmige zettingen, waarvan welgeteld 150 composities van zijn hand! In heel wat andere, ook Rooms-katholieke, gezangbundels zijn composities van Willem Vogel te vinden. In die zin is hij een oecumenische componist.

Mogen wij deze componist blijven gedenken en zijn werken zingen ter ere van God en Zijn lofzang met de woorden van Christiaan Winter: “Zijn noten blijven ook na zijn dood de vleugels van ons gezang. Zijn werken volgen hem na. En met hem blijven zingen: ‘Ere wie ere toekomt, lichtende levende God. U komt toe alle stem, alle veerkracht en zingen.’ (GvL 383, t. H.Oosterhuis, m.W.Vogel).

Bronnen o.a:

- Kerkmusicus Willem Vogel(90) overleden, in:Trouw 09-1010.
- Overlijdensbericht in:Trouw 09-10-10.
- Anniek van den Brand, P.S.Willem Vogel, in:Trouw 11-1010.
- Een compendium van achtergrondinformatie bij de 491 gezangen uit het Liedboek voor de kerken, Amsterdam 1977, blz.1261-1265 (K.B.=Klaas E. Bartlema Hilversum).

Guido Grond

P.S.

Tijdens het nakijken van de drukproef ontvingen wij het tijdschrift Eredienstvaardig, jrg. 26, nr. 5 (november 2010). Daarin: Christiaan Winter, Willem Vogel, Een tweeluik – een tijdperk (blz. 30-32.)

ACTIVITEITENAGENDA

KOREN(instructie)AVONDEN 2011

Een vriendelijk verzoek aan de koorkringen om zo spoedig mogelijk hun kerkmuzikale activiteiten voor het jaar 2011 te plannen. Mede in verband met mogelijke subsidiëring door de provinciale overheid en de VNK-Limburg. Treedt eventueel in overleg met het secretariaat van de NSGV.

55ste LITURGISCH CONGRES

Dit liturgisch congres vond plaats van 15-16 november j.l. te Blankenberge (België). Met als interessante thema: LITURGIE NA VATICANUM II - EEN BALANS. Een volledig verslag met alle referaten verschijnt in Tijdschrift voor Liturgie, 95^{ste} jaargang nr. 1 (2011).

KERSTCONCERT DOOR DE EEUWEN HEEN

Op zaterdag 18 december 2010 is in St. Lambertuskerk te Kerkrade een orgelconcert in samenwerking met Vocaal Ensemble Kerkrade en Stadsorganist Tjeu Zeijen. Aanvang 19.30 uur, entree: € 5,--

TAIZÉ-EVENEMENT TE ROTTERDAM

Van 28 december 2010 tot 1 januari 2011 wordt de Europese Jongeren- ontmoeting gehouden te Rotterdam. Vermoedelijk zullen er 25.000 jongeren uit Europa en andere delen van de wereld aanwezig zijn. Voor verdere informatie: www.taizeinnederland.nl

ZANGSTONDE

op 14 februari 2011 vindt in de Katharinakerk te Maaseik (B), een “Zangstonde” plaats met als thema de Veertigdagen tijd en Pasen. Aanvang 20.00 uur.

INTERNATIONAAL:

CEDAME 2011

De 23ste Europese Conferentie van Kerkmuziekorganisaties zal in 2011 plaats vinden in Noord-Italië. Datum en thema zijn nog onbekend. De opdracht aan de Italiaanse afgevaardigden heeft immers onlangs plaats gevonden.

GREGORIANIK FESTIVAL 2011

Dit festival vindt plaats op 21 en 22 mei 2011 met als thema: **Gregorianik & Orgel** in de Folkwang Universität der Künste/Alte Abtei Essen-Werden (Duitsland). Zie: www.folkwang-uni.de

EUREGIO Gregoriaans is een samenwerkingsproject van de Folkwang Universität der Künste (GER) met het Koninklijk Conservatorium Den Haag (NL) en de Katholieke Universiteit Leuven (B). Het doel van deze samenwerking is het opzetten van een gregoriaans netwerk - voor gregoriaanse schola's en hun dirigenten; - voor professionele en niet-professionele musici; voor musicologen en theologen Zie: www.euregio-gregorianik.org

KGL-BIBLIOTHEEK-NIEUWS

Uit de nieuwe aanwinsten van de TOONKAMER van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht - tel. 030-2331010 (- de toonkamer is via afspraak te bezoeken -) selecteerden wij uit het tweede kwartaal 2010 het volgende:

ALBERT DE KLERK - KLANKSCHILDER

Een nieuw boek over organist en componist Albert de Klerk (1917-1998). Deel I biografie, deel II foto's uit het archief van familie de Klerk, deel III zijn improvisatiekunst; deel IV een interview uit 1989 van Anton Vernooij met Albert de Klerk, deel V het volledige oeuvre van Albert de Klerk. Het boek telt 216 pagina's. Gerard Sars, die in 2008 promoveerde over de improvisatiekunst van de Klerk, heeft deel I en III geschreven. Lourens Stuifbergen, oud-student van Albert de Klerk, heeft alle composities gecatalogiseerd. De eindredactie berust bij Frans Lutters, bij wie ook het boek verkrijgbaar is: tel. 0475-337813, franslutters@hetnet.nl - Prijs: € 20,00.

Zie ook: Boek Albert de Klerk, in: De Trompetter - 8 juni 2010, blz. 11 en de recensie van Wim Slagter 'De Klerk kreeg terecht benaming klankschilder' in: Trouw 25 september 2010, blz. 89 (GG).

ALLE VOGELSVLIEGEN

Bijbelliederen voor jonge kinderen. In de jaren 1986-1992 zijn door het Boekencentrum drie boekjes uitgegeven met Bijbelliederen voor kinderen van vier tot acht à negen jaar, met in totaal 260 liederen. Alle teksten en melodieën zijn van Jan D. van Laar. De bundels zijn niet meer verkrijgbaar. Daarom heeft van Laar nu EEN SELECTIE UIT DEZE DRIE BUNDELS samengesteld van 89 liederen, met bij sommige een kleine aanpassing of uitbreiding. Het betreft teksten die corresponderen met perikopen uit het Eerste en Tweede Testament. Bij enige liederen is een spelsuggestie aangegeven. Er is een cd bijgevoegd, waarop alle liederen worden voorgespeeld.

Uitgave: Boekencentrum, Zoetermeer: www.uitgeverijboekencentrum.nl of tel. 079-3615481. Prijs: € 17,50.

MARIAGEZANGEN VOOR BLAASENSEMBLE

Een uitgave met 19 instrumentale begeleidingen bij Mariagezangen. De gezangen zijn bijna alle te vinden in de bundels Laus Deo, Gezangen voor Liturgie en Zingt Jubilate. De zettingen zijn van Hans Heykers, Hans Leenders, Matthias, Barbara en Gerard Sars. Met een minimumbezetting van vier of vijf blaasin-

strumenten zijn deze begeleidingen uit te voeren, maar zij kunnen ook door een heel orkest gespeeld worden.

Uitgave: Dienst Liturgie en Kerkmuziek van het Bisdom Roermond: www.carolushuis.nl of tel. 0475-386825. Prijs partituur en 18 bundeltjes met instrumentale partijen: € 35,00.

VERDERE BELANGRIJKE UITGAVEN:

GERARD LUKKEN, MET DE RUG NAAR HET VOLK

Liturgie in het spanningsveld van restauratie en vernieuwing.

Wilt u op de hoogte zijn van de recente ontwikkelingen in de liturgie naar aanleiding van de pauselijke brief, het Motu Proprio 'Summorum pontificum' door paus Benedictus op 7 juli 2007, dan is dit een interessant en lezenswaardig boek. De in 1933 geboren emeritus hoogleraar liturgie en oud-directeur van het Liturgisch Instituut te Tilburg, schreef een goed gedocumenteerd boek waarin onder meer de rol van de huidige paus ten aanzien van de liturgiehervorming geschetst wordt. De auteur pleit voor een open en kritische dialoog over de liturgie in het spanningsveld van restauratie en vernieuwing.

Uitgave: Abdij van Berne, Heeswijk 2010. Meanderreeks 13. 184 pagina's met ruim 400 voetnoten. Prijs: € 19,50.

Een uitvoerige recensie door Evert P. de Jong verscheen in rkkkerk.nl - Blad voor Katholiek Nederland, jrg. 8, nr. 15, 1 oktober 2010, blz. 24-25.

MGR. PIERO MARINI, EEN UITDAGENDE HERVORMING

Deze voormalige bekende pauselijk ceremoniemeester, voornamelijk van paus Johannes-Paulus II, is nauw betrokken geweest bij de eerste vrucht van het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965): de Constitutie over de Heilige Liturgie (1963).

De liturgische vernieuwing van Vaticanum II heeft de katholieke eredienst een ander gelaat gegeven. Deze grootse hervorming lijkt tot op vandaag nog niet door iedereen verteerd te zijn. In dit boek brengt de auteur een gedetailleerd verslag van de totstandkoming en uitvoering van de conciliebesluiten inzake de liturgie. Op 20 mei j.l. gaf aartsbisschop Piero Marini een voordracht te Leuven bij gelegenheid van de presentatie van de Nederlandse uitgave. Deze voordracht met als titel 'La Mise-en-oeuvre de la Réforme liturgique: mémoires et témoignages' verschijnt t.z.t. in het Tijdschrift voor Liturgie.

Uitgave: Averbode/Uitgeverij Abdij van Berne, Heeswijk 2010, 274 pagina's. Prijs: € 22,50. Een uitvoerige recensie, eveneens door Evert P. de Jong, verscheen in idem, jrg. 8, nr. 8, 28 mei 2010, blz. 22-23.

SYTZE DE VRIES, JIJ; MIJN ADEM. VERZAMELDE LIEDEREN.

Van de auteur zijn diverse liederen, o.a. in *Laus Deo*, opgenomen.

“De Vries is een van de belangrijkste protestantse lieddichters die voortgaat op de weg die onder andere door Willem Barnard gebaand is. De ruim 100 liederen zijn geordend naar liturgisch gebruik”, aldus lezen we in *Herademing*, nr. 69, september 2010, blz. 34. Uitgave: Boekencentrum, Zoetermeer, 2009.

SYTZE DE VRIES, WOORD OP ZONDAG. DE LOFZANG OM HET LEVEN

Door de auteur worden zeven bekende liederen nader beschouwd.

Een boekje met de teksten van de NCRV radio-uitzending op Radio 5: 9.02-9.30 uur. O.a. over “Zingen als in- en uitademen”. In het voorwoord schrijft De Vries: “Liedteksten vormen nogal eens onze nieuwe ‘catechismus’. De poëzie van de taal, de beelden, de klank van de muziek, ze verwoorden vaak goed wat we geloven”. Een inspirerend boekje over ‘een aantal bekende en geliefde liederen, om beter te weten wat we zingen. Om ze ook bewuster te kunnen zingen’. Een inspiratiebron voor de verkondiging rond het gezongen lied in de liturgieviering. Uitgave: Narratio, Gorinchem, 2008. Prijs: € 7,50. Meer informatie: www.woordopzondag.nl of www.narratio.nl

DIT HUIS ZINGT - OP ZOEK NAAR KERKMUZIKALE BLOEIPLAATSEN

Een boekenaanrader, geschreven door Els Dijkerman en Peter Ouwerkerk en uitgegeven door Boekencentrum, Zoetermeer 2010.

Een werkboekje voor de eredienst, nr. 35. Dit werkboekje beschrijft verschillende muzikale ‘groei-en-bloei’-praktijken in de kerk. Hier komen verschillende kerkmusici, organisatoren en pioniers aan het woord. Hun reacties geven inzicht in de vraag wat er muzikaal mogelijk is in de liturgie en wat daarbij komt kijken. Omvang: 48 blz. Prijs: € 6,00.

PAUL DE CLERCK, DE LITURGIE BEGRIJPEN

De titel roept bij sommigen wellicht vragen op. Wat valt er te begrijpen aan de liturgie? De auteur, oud-directeur van en emeritus-professor aan het Institut Supérieur de Liturgie te Parijs, maakt duidelijk dat de liturgie veel inzichtelijker is dan men persoonlijk aanneemt. In dit boek wil hij de liturgie begrijpelijk maken voor wie erin geïnteresseerd is, maar tevens aantonen dat de liturgie inzichtelijk is. Met concrete praktijkvoorbeelden. Een aanrader, aldus het tijdschrift *Vieren*, nr. 2 (2010). Uitgave: Acco, Leuven, 2010. Prijs: € 22,00. 178 pagina's.

Guido Grond

JUBILEA

ONDERSCHEIDINGEN IN BRONS

Brunssum	<i>H.Familie</i>	Hr.C.G.van Haaf
Kerkrade	<i>H.Lambertus</i>	Hr.P.J.M.Hendrix
Kerkrade- Chevremont Landgraaf	<i>H.Petrus-Maria Ten Hemelopneming Par.Cluster Ubach o.Worms;</i>	Hr.F.Rinkens, Hr.R.Bosch. Mw.R.Hanneman, Mw.Th.Krutzen-van Boekel, Hr.J.Coenen Mw.C.M.G.Spauwen-Senden, Mw.M.E.Italie, Mw.E.M.A.Kleijnen-Hartmann, Mw.J.F.de Wal, Mw.I.R.M.Pasmans, Mw.J.M.H.Jansen, Hr.M.H.M.H.Opreij Mw.M.v.d.Ven
Mheer	<i>H.Lambertus</i>	Hr.W.H.H.Maas, Hr.J.W.M.Verbruggen Hr.P.Peeters Mw.Oudenhoven-Welters
Mook Nuth	<i>H.Antonius v.Padua H.Bavo</i>	
Pey Venray	<i>OLVR.Onb.Ontvangen OLVR.v.Zeven Smarten</i>	

ONDERSCHEIDINGEN IN ZILVER

America	<i>H.Jozef</i>	Mw.L.Meulendijks-Brumans, Mw.J.Derks-v.d.Beuken, Hr.Fr.Gielen
Amstenrade Beek	<i>OLVR.Onbevekt Onvangen H.Martinus</i>	Hr.F.J.Joosten. Mw.A.G.M.Herpers-de Boer, Mw.E.M.Thomas-Heunks, Hr.N.J.M.Herpers Mw.E.A.F.Boots.
Belfeld Bemelen	<i>H.Urbanus H.Laurentius</i>	Hr.E.M.J.Andrien, Hr.H.J.M.E.Dullens, Hr.L.W.M.Thomassen
Bergen Blerick Breust-Eijsden Brunssum	<i>H.Petrus H.Antonius H.Martinus H.Vincentius</i>	Mw.V.Loosbroek-Jaspers. Mw.C.Linssen. Mw.F.Pachen-Waterval. Hr.G.I.M.Bouvier.

Brunssum	<i>Onbevl.Hart v.Maria-Fatimapar</i>	Mw.M.H.Dziaszyk, Hr.C.j.Janssen
Einighausen	<i>OLV.Tenhemelopneming</i>	Mw.M.-Th.Habets-Broekhoven
Eys	<i>H.Agatha</i>	Hr.J.Voncken
Geleen	<i>H.Augustinus</i>	Hr.F.Montforts
Geleen	<i>HH.Marcellinus en Petrus</i>	Mw.M.A.H.v.d.Velden-Vleugels
Grashoek	<i>H.Hart van Jezus</i>	Mw.R.Haenen-van de Zwaan
Grevenbicht	<i>H.Catharina</i>	Mw.J.Tinnemans-Cramers, Hr.P.Wijshoff, Hr.L.Kirkels
Griendtsveen	<i>H.Barbara</i>	Mw.E.M.v.Meijel-de Munter
Heerlen	<i>H.Joseph</i>	Hr.B.W.M.Lipsch
Heksenberg-Heerlen	<i>Gerardus Majella</i>	Mw.G.Schäfer
Herten	<i>H.Michaël</i>	Mw.D.M.H.v.Ool-Leyten
Hoensbroek	<i>St.Jan Evangelist</i>	Mw.E.Frolichs
Hulsberg	<i>H.Clemens</i>	Mw.M.E.J.Romprn-van Kan
Kerkrade	<i>H.Lambertus</i>	Hr.A.F.J.Eggen, Hr.A.Kil
Kerkrade-		
Chevremont	<i>H.Petrus-Maria Ten Hemelopneming</i>	Hr.Vanderschuren
Klimmen	<i>H.Remigius</i>	Hr.J.Beckers
Kronenberg	<i>H.Thesia v.h.Kind Jezus</i>	Hr.S.Janssen
Landgraaf	<i>HH.Petrus en Paulus</i>	Hr.G.Oostveen
Landgraaf	<i>Par.Cluster Ubach o.Worms</i>	Mw.B.Vossen-Maessen
Landgraaf-		
Nieuwenhagerheide	<i>H.Hart v.Jezus</i>	Mw.E.Ackermann
Leveroy	<i>H.Barbara</i>	Hr.Th.Peeters
Lottum	<i>H.Gertrudis</i>	Mw.W.M.T.van Horck-Claessen
Maastricht	<i>H.Don Bosco</i>	Hr.C.Pelzer
Maastricht	<i>H.Thesia</i>	Mw.H.A.v.d.Akker-Gerritsen, Mw.H.G.J.Leboux-Dols, Mw.M.M.Vlek-Bongers.
Maastricht	<i>OLVR.v.Lourdes en H.Familie</i>	Mw.F.Coolen-v.d.Venne, Hr.H.Schuyt
Maastricht	<i>Onbevl.Hart v.Maria</i>	Mw.T.Casterman.
Maastricht	<i>St.Pieter-beneden</i>	Hr.R.Bongers
Mariarade-		
Hoensbroek	<i>H.Hart v.Jezus;</i>	Mw.E.P.de Hart-Eggels,
Meijel	<i>H.Nicolaas</i>	Hr.P.Schers, Hr.A.v.Enckevort, Hr.P.Geuskens, Mw.M.Roost-Naus
Mheer	<i>H.Lambertus</i>	Mw.A.J.Beckers-Creuwels
Monfort	<i>H.Catharina</i>	Hr.J.H.LKurstjens
Mook	<i>H.Antonius v.Padua</i>	Hr.M.M.A.Marx
Neer	<i>H.Martinus</i>	Mw.J.M.Suykerbuyk-Kusters Hr.Th.Bex

Nuth	<i>H.Bavo</i>	Mw.J.M.H.Faessen-Jongen
Posterholt	<i>H.Matthias</i>	Mw.J.Creemers-Cnoops
Reuver	<i>H.Lambertus</i>	Mw.V.C.A.Crijns-Vossen, Mw.L.J.M.de Meulenmeester- v.d.Ham, Mw.A.M.Veldman- Janissen, Hr.F.D.Heemels Hr.W.H.J.Deliege Mw.M.R.H.Steijns-Kurvers, Mw.A.J.M.Vissers-v.Ophoven, Hr.P.H.Lemmens Mw.C.Hurenkamp Hr.G.Kuipers Mw.M.W.Verleg-Wilting, Hr.A.J.Verleg Mw.T.R.Caelen-Heeres Mw.G.Timmermans, Mw.L.Vaessen-Helwegen, Mw.T.Gerards-Golsteijn Mw.G.Broens-Steijvers Mw.J.Helmes-Rietra Hr.P.J.G.Mulders Mw.M.v.Bers, Mw.R.Pelzer Mw.M.Dörner-Engelen Mw.T.Gerits Hr.K.Gulpen
Rijckholt	<i>OLVR.Onbevlekt Onvangen</i>	
Schimmert	<i>H.Remigius</i>	
Simpelveld	<i>H.Remigius</i>	
Slenaken	<i>H.Remigius</i>	
Spaubeek	<i>H.Laurentius</i>	
Spekholzerheide	<i>H.Martinus</i>	
St.Joost	<i>H.Judocus</i>	
Stramproy	<i>H.Willibrordus</i>	
Venlo	<i>H.Martinus</i>	
Venray	<i>OLVR.van Zeven Smarten</i>	
Venray	<i>St.Petrus'Banden</i>	
Weert	<i>H.Martinus</i>	
Weert	<i>Onbevlekt Hart v.Maria</i>	
Welten-Benzenrade	<i>H.Joseph</i>	

ONDERSCHEIDINGEN IN GOUD

Afferden	<i>HH.Cosmas en Damianus</i>	Mw.T.Buddiger-Welles
Altweerterheide	<i>H.Hart v.Jezus</i>	Mw.M.G.Rietjens-Krops
Amby-Maastricht	<i>H.Walburga</i>	Hr.J.Brandts
America	<i>H.Jozef</i>	Mw.Tr.Arts-Schoeber, Mw.M.Derks-Saris, Mw.A.v.d.Munckhof-Keuskens, Mw.N.v.d.Munckhof-Korstjaans, Mw.N.Gielen-Geurts. Mw.D.M.van Zijl-de Jong Hr.J.M.P.Kerckhoffs Mw.N.Hendriks-Bouten Mw.M.H.de Moor-de Ruiter Mw.A.Doumen-Konings Hr.P.M.Stans
Beek	<i>H.Martinus</i>	
Bemelen	<i>H.Laurentius</i>	
Boekend-Blerick	<i>Onbevl.Hart v.Maria</i>	
Brunssum	<i>Onbevl.Hart v.Maria-Fatimapar.</i>	
Eijsden	<i>H.Jozef</i>	
Einighausen	<i>OLV.Tenhemelopneming</i>	

Eys	<i>H.Agatha</i>	Hr.S.Mülle.
Geijsteren	<i>H.Willibrordus</i>	Mw.H.F.E.Linders-Teunissen
Guttecoven	<i>H.Nicolaas</i>	Hr.Fr.Alofs
Haelen	<i>H.Lambertus</i>	Hr.G.H.Baeten, Hr.A.Overdevest
Heugem-Randwyck	<i>H.Michaël</i>	Mw.L.Heckers-de Ree, Mw.B.Bollen-Overhof, Hr.B.Bollen, Hr.Th.Hoogenboom
Hoensbroek	<i>St.Jan Evangelist</i>	Hr.F.van Duurvoort
Horn	<i>H.Martinus</i>	Mw.M.de Graef
Hulsberg	<i>H.Clemens</i>	Mw.J.M.Bollen-Smeets
Kerkrade-Kaalheide	<i>H.Jozef</i>	Mw.M.Thomas-Jegers, Mw.L.Cohnen-Bruins, Hr.H.Thomas, Hr.A.Meijers.
Klimmen	<i>H.Remigius</i>	Mw.F.Spierings-Haemers, Mw.J.Muijtjens-Maassen
Landgraaf	<i>Par.Cluster Ubach o. Worms</i>	Mw. G.Goossens-Beaujean, Mw.E.Eijdens-Weijzen, Mw.G.Portz-Lehahn, Hr.J.Knoben, Hr.G.Cup
Maasbree	<i>H.Aldegundis</i>	Mw.L.C.M.Vaessen, Hr.P.J.A.v.d.Beuken, Hr.L.G.M.Vaessen.
Maastricht	<i>H.Don Bosco</i>	Mw.C.Nafzger, Hr.S.Dinjens
Maastricht	<i>OLVR.Sterre der Zee</i>	Mw.J.Maij-Smeets
Mariarade-		
Hoensbroek	<i>H.Hart v.Jezus</i>	Mw.P.J.Steentjes-Hegie, Mw.T.Stuurman-Geerkens, Mw.L.De Lange
Meerssen	<i>H.Bartholomeus</i>	Mw.M.H.Wijntjens-Bekkers, Mw.Th.M.Hausoul-Severeijns
Meerssen	<i>H.Jozef Arbeider</i>	Mw.C.Elshout-Giesen
Mheer	<i>H.Lambertus</i>	Hr.E.T.J.Doijen
Montfort	<i>H.Catharina</i>	Mw.E.Timmermnas-Tinnemans
Nederweert	<i>H.Lambertus</i>	Hr.Jan Poell, Hr.Jef Poell
Neer	<i>H.Martinus</i>	Mw.C.M.v.Melick-Nijssen
Neeritter,	<i>H.Lambertus</i>	Mw.R.v.Gorp-Schobers, Mw.L.Sniekers-Bokken, Mw.L.Heijmans-Rademaekers, Mw.J.Mennen-Hanssen
Nieuwenhagen	<i>OLVR.Hulp der Christenen</i>	Mw.L.Quaedflieg-Baur
Posterholt	<i>H.Matthias</i>	Mw.H.M.Janssen-Willems
Scharn-Maastricht	<i>H.Jozef</i>	Hr.J.H.Beijleveld

Schimmert	<i>H.Remigius</i>	Hr.G.M.M.Thewessen
Spaubeek	<i>H.Laurentius</i>	Mw.G.J.M.Cools-Dekkers
St.Geertruid	<i>H.Gertrudis</i>	Mw.A.E.M.Franssen-Custers
Stramproy	<i>H.Willibrordus</i>	Mw.G.Keijers-Petit
Swalmen	<i>H.Lambertus</i>	Mw.J.Smeets
Tienray	<i>OLVR.Troosteres der Bedrukten</i>	Mw.D.Thiesen, Mw.Tr.Speijken, Hr.W.van Berlo, Mw.Tr.van Lin, Mw.R.Verstraelen, Hr.G.Reijnders
Venlo	<i>H.Joannes Bosco</i>	Hr.E.Geuk.
Venray	<i>St.Petrus'Banden</i>	Mw.H.Arts, Hr.A.v.Osch
Veulen	<i>H.Antonius v.Padua</i>	Mw.P.M.Fleurkens-Janssen

OVERIGE HULDIGINGEN D.M.V. EREDIPLOMA EN/OF KAARS

Afferden	<i>HH.Cosmas en Damianus</i>	Mw.M.Muller-de Best
Amby	<i>H.Walburga</i>	Mw.L.Slangen
Bemelen	<i>H.Laurentius</i>	Hr.C.H.J.M.Frijns
Blerick	<i>H.Antonius van Padua</i>	Hr.A.F.H.J.Huijnen
Boekend-Blerick	<i>Onbevl.Hart v.Maria</i>	Hr.U.Titulaer
Brunssum	<i>H.Familie</i>	Hr.L.Klerken
Bunde	<i>H.Agnes</i>	Hr.M.F.M.Rademacher
Echt	<i>H.Landricus</i>	Mw.G.Hamelers-Vink,
Einighausen	<i>OLV.Tenhemelopneming</i>	Hr.J.Bouwens Hr.J.Duyzings
Heel	<i>H.Stephanus</i>	Hr.L.Kurvers
Heerlen	<i>H.Joseph</i>	Hr.J.J.G.Broekhoven
Horn	<i>H.Martinus</i>	Mw.w.Janssen
Horst	<i>H.Lambertus</i>	Mw.S.M.F.Nelissen
Kerkrade	<i>H.Catharina</i>	Hr.F.v.d.Voort
Kerkrade-Kaalheide	<i>H.Jozef</i>	Mw.F.Litjens-Geurts,
Landgraaf	<i>H.Barbara</i>	Hr.W.Wijnen, Hr.J.Reijnders
Landgraaf	<i>Par.Cluster Ubach o.Worms</i>	Hr.T.A.H.Eijwoudt
Leunen	<i>H.Catharina</i>	Hr.G.Erkens
Maastricht	<i>H.don Bosco</i>	Mw.D.Kicken, Hr.J.Kickken, Hr.J.Zweiphenning
		Hr.Z.Dautzenberg, Hr.P.Nickel, Hr.K.Schurer
		Hr.H.J.J.Heldens, Hr.J.G.W.Reintjes
		Hr.J.Pasmans

Mariarade-	<i>H.Hart v.Jezus</i>	Hr.F.Potma.
Hoensbroek	<i>H.Pancratius</i>	Hr.J.H.Dols
Munstergeleen	<i>H.Martinus</i>	Hr.J.H.Dorssers Hr.Th.Trines
Neer	<i>H.Johannes de Doper</i>	Hr.H.van Maastrigt
Nieuwstadt	<i>OLVR.Onbevl.Ontvangen</i>	Hr.J.Schleipen HR.M.Pieters
Pey	<i>Kapel in 't Zand</i>	Hr.Backus.
Roermond	<i>H.Petrus</i>	Hr.W.Peeters
Roggel	<i>H.Remigius</i>	Hr.M.J.G.Golstein
Schimmert	<i>H.Remigius</i>	Hr.H.Lennartz
Simpelveld	<i>H.Gertruid</i>	Mw.A.Drummen-Coenjaerts
St.Geertruid	<i>H.Martinus</i>	Hr.J.P.M.Seelen
Venlo	<i>H.Antonius van Padua</i>	Hr.T.Leeuw
Venlo-Blerick		

KOORJUBILEA

Bemelen	<i>H.Laurentius</i>	St.Ceciliakoor, 125 jaar
Brunssum	<i>Onbevl.Hart v.Maria-Fatimapar</i>	Gem.Kerkelijk Zangkoor Cantate, 50
Einighausen	<i>OLV.Tenhemelopneming</i>	Gem.Kerkelijk Zangkoor St.Caecilia, 40 jaar
Kaalheide	<i>H.Jozef</i>	Gem.Kerk.Zangkoor, 40 jaar

ERTEKENEN VOOR BIJZONDERE VERDIENSTEN

Houthem		
St.Gerlach	<i>H.Gerlachus</i>	Hr.W.Voncken
Landgraaf	<i>Par.Cluster Ubach o.Worms</i>	Hr. S.Huntjens
Mheer	<i>H.Lambertus</i>	Mw.M.J.J.Gubbels-Kikken
Neerbeek	<i>H.Callistus</i>	Hr.P.Gerits
		Hr.B.Gerits
Schinnen	<i>H.Dionysius</i>	Hr.T.Smeets
Vijlen	<i>H.Martinus</i>	Hr.J.H.van den Booren

Het diocesaan bestuur wenst alle hiervoren vermelde koren en koorzangers van harte proficiat met de hun toegekende onderscheiding vanwege hun kerkmuzikale trouw aan de lofzang Gods.

KOORSECRETARIS - DIRIGENT - ORGANIST



- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegesonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan te melden aan het diocesaan secretariaat NSGV.**
- Een persoonlijk abonnement voor 3 nummers per jaargang is mogelijk door € 7,- per jaar over te maken op ons postbanknummer (zie onder).

LEDEN VAN HET ALGEMEEN BESTUUR VAN DE NEDERLANDSE SINT-GREGORIUSVERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Mgr. R.H.M. Maessen, voorzitter,

Wijngaard 11, 6017 AG Thorn, tel. 0475-561410 e-mail: rhm_maessen@hetnet.nl

Aalm. G. Grond, vice-voorzitter,

Graaf van Hornelaan 5, 6093 BM Heythuysen (0475-494442 tel. en fax)

Mr. Drs. J. Hoorens, secretaris,

Beijerstraat 13, 6118 CS Nieuwstadt (046-4853969)

Drs. G. Moonen, penningmeester,

Bob Boumanstraat 26, 6042 EH, Roermond (0475-386772 werk)

J. Halmans-Gommans, Matterhornlaan 13, 5801 KH Venray (0478-583806)

Mw. A. Jansen, Hondstraat 16, 6211 HX Maastricht (043-3216892)

Drs. E. Smeets pr., Kerkberg 7, 6374 ES Landgraaf (045-5312378)

J. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen (0475-496456)

L. Stultiëns, Schaapsweg 25, 6077 CD St. Odiliënberg (0475-533332)

C. Tonnaer, Broekstraat 20, 6085 HG Horn (0475-582276)

A. Voesten, Molenstraat 7, 5975 AE Sevenum (077-3662479)

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond (NSGV):

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond (ook voor het aanvragen van onderscheidingen)
Bezoekadres: Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond (secretariaat en documentatiecentrum zijn op werkdagen te bezoeken, cq. telefonisch te bereiken tussen 14.00 en 17.00 uur).
Website: www.nsgvroermond.nl
Telefoon: 0475-386725 / fax: 0475-386797 / e-mail: nsgv@bisdom-roermond.nl
Bankrelaties: Fortis Bank: 22.98.52.599 en Postbank: 1028074, beide t.n.v. 'Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, Roermond'

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (landelijk bureau)

Post- en bezoekadres: Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht
Telefoon: 030-2331010 / fax: 030-2364971 / e-mail: info@nsgv.nl / www.nsgv.nl

Kunstfactor

Postadres: Postbus 452, 3500 AL Utrecht
Telefoon: 030-7115100 / fax: 030-2364971 / www.kunstfactor.nl / e-mail: info@kunstfactor.nl

